

Årringen 2018

Annual Review No 22 of The Arboretum &
Botanical Gardens, University Museum of
Bergen, The University of Bergen

ISSN: 0809-5213

Journal home page:

<https://www.uib.no/universitetshagene/66488/%C3%A5rringen>

BOKMELDING

Per Magnus Jørgensen:

Reidar Elven og Eli Fremstad: *Salix* – vier, selje og pil i Norge –
Gunneria 82, 716 s. – NTNU Vitenskapsmuséet;
Nettpublikasjon: <https://www.ntnu/museum/gunneria>.

To cite this article: Jørgensen, P.M. 2019. – Bokmelding:
Reidar Elven og Eli Fremstad: *Salix* – Vier, selje og pil i Norge
– *Gunneria* 82 – Årringen 2018 (22): 148–149.

Published March 2019

BOKMELDING

Reidar Elven og Eli Fremstad: *Salix* – vier, selje og pil i Norge –

Gunneria 82, 716 s. – NTNU Vitenskapsmuseet; Nettpublikasjon: <https://www.ntnu/museum/gunneria>.

Salix er den største slekten med forvedete planter i Norge, med over 50 arter og utallige hybrider medregnet de vanligst innplantede. Den har vært regnet som et "*crux botanicus*" (= botanikerens kors). Dette korset har de to forfatterne tatt opp, ifølge forordet fordi Eli følte seg ubekvem med slekten og kontaktet Reidar. Resultatet er blitt en på alle måter gedigen bok på i overkant av 700 sider. Den tar opp alle sider av slekten, også de kulturelle og kulturhistoriske.

Til tross for sitt voldsomme omfang, er boka tiltenkt praktisk bruk. I tillegg til den rent floristiske behandlingen som utgjør hoveddelen, er der to kapitler om *Salix* i norsk vegetasjon og kultur. Her er kapitler om andre organismers samliv med *Salix*, om sykdommer og skadegjørere, om beitedyr og de som finner bolig i og ved vier og pil, og endelig om hvordan *Salix*-artene opptrer i norsk vegetasjon. Dessuten er bruk av *Salix* som materiale til fletting og treskurd og i hagebruket til hegn og prydd behandlet. Også disse avsnittene er rikelig utstyrt med velvalgte illustrasjoner til den informative teksten, som i stor grad er basert på og kommentert utfra egne observasjoner. Her vil både hagedyrkeren og den offentlige forvaltningen finne nyttig og detaljert informasjon, om vakre eller nyttige former, til å dyrke i hagen eller for bruk i offentlige anlegg, og kanskje ikke minst om hvordan en skal unngå arter og former som har vist seg å kunne komme ut av kontroll om de får anledning til å spre seg. Her finnes en god oversikt over plantenes biologiske egenskaper, om deres formering og praktiske anvisninger for hvordan vier og pil kan formeres med stiklinger og frø.

Botanikeren vil finne råd om hvordan man skal samle materiale for å dokumentere og bevare det, men først og fremst vil hun finne et vell av detaljer til hjelp for å bestemme plantene rett. Hoveddelen av verket er nemlig den taxonomiske, der vi får inngående innsikt i artene og ikke minst hybridenes karakterer med et enestående rikt og vakkert billedmateriale, som viser alt fra vokseform til behåring – i detalj. Forfatterens gjennomgang av alle kjente arter, hybrider og kulturformer som er kjent fra vårt land virker bunnsolid og er fortalt på en ikke-akademisk og vi vil tro rimelig lettfattelig form, som mange vil ha glede av.

En kan være fristet til å si: her fattes intet, men jeg savner faktisk én ting; selv om det kjennes pirkete å måtte si det om en så strålende behandling: Typifiseringen av navnene er utelatt. Samme hvor velbeskrevet og godt illustrert artene er, avhenger navnet av hva dets type er. Eksempelvis har planter med navn *Salix babylonica* vært solgt (som henge- eller sørgepil på norsk) og plantet her i landet i årevis, men typen som definerer dette navnet, et presset eksemplar i Linnéherbariet i London, er noe annet (se www.nhm.ac.uk/our-science/data/linnaean-typification/search/index.dsml). Den er samlet fra en sydlig art som i Norge med sikkerhet bare er kjent fra Storetveit i Bergen. Der ble den nok opprinnelig plantet av Emily Mohr for å drenere sumpmark. Alt annet under dette navn tilhører to hybrider der denne arten inngår, og alle disse til dels uklart definerte kultivarene er en del av det kors botanikerne hittil har måttet bære. Ja, ikke bare fagbotanikere, men også amatører, hvorav én, den svenske "Salix-presten" Sven Johan Enander, gikk helt vill blant fjellets vierarter. Han mente å finne hybrider som hadde innslag av opptil fem arter. Det er fremfor alt disse hybridsvermene som har forvirret og laget problemer. Der er trøst i bokas tekst: dette er et problem som har vært overdrevet, og Elven mener vi kan se fremtiden lyst i møte: frekvensen i dannelsen av disse vil avta ettersom setringen med hogst og beite minker i fjellet. Vi har dessuten fått en bok som bedre enn noen tidligere utgivelser kan hjelpe til å fastslå identiteten til slikt materiale.

Forfatterne får ha meg unnskyldt for å savne typifiseringen. Jeg regner med at de synes den er unødvendig i et floristisk verk som dette, og at interesserte kan finne dette f.eks. i 'Flora Nordica'. Det er forståelig, men siden resten er så komplett, ville dette ha vært ønskelig, sett fra min side.

Nå, når denne boka er utkommet, vil det bli mulig å handtere og bære dette korset! Tenk om alle som kjente seg ubekvemme med en plantegruppe, kunne ta utfordringen på samme måte som forfatterne. Jeg er full av beundring og vil slutte med å si takk på vegne av alle som er glad i å botanisere! Særlig kjekt er det å se at man kan kaste lys over taxonomien ved bruk av tradisjonelle metoder, men det krever foruten nøyaktighet og skarpsyn, tålmodighet – og ikke minst: det tar tid.

Per Magnus Jørgensen